

RESEARCH ARTICLE

Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin bilimsel çalışmalarının bibliyometrik analizi (1950-2015)

Özgül Küçükaslan¹, Ali Yiğit²

¹Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye
²Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Kars, Türkiye

Geliş: 14.06.2021, Kabul: 02.09.2021
*ozgul.kucukaslan@dicle.edu.tr

Bibliometrical analysis of the scientific studies of history of veterinary medicine and deontology academicians (1950-2015)

Eurasian J Vet Sci, 2021, 37, 4, 286-295
DOI: 10.15312/EurasianJVetSci.2021.354

Öz

Amaç: Bu çalışmada, Türkiye'de veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenleri tarafından yayımlanan bilimsel çalışmaların bibliyometrik özellikler açısından değerlendirilmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Periyodik olarak yapılması planlanan bu çalışmada öncelikle alanın ilk kuruluşünün kuruluş yılından 2015 yılına kadar olan 65 yıllık zaman dilimi ele alındı. Devamında en az onar yıllık aralarla çalışmanın sürdürülmesi planlandı. Çalışmanın gereğini yazarlar tarafından hazırlanan "Türkiye'de veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin bilimsel çalışmaları bibliyografyası (1950-2015)" adlı çalışmada yer alan veriler oluşturdu. Bu kapsamda bibliyografyada yer alan; tezler, kitap/kitap bölümleri, makaleler ve bildirilerin bibliyometrik analizi yapıldı. Çalışmaların yıl, konu ve dergi değişkenleri bakımından değerlendirilmesi yapılarak veriler tablolar halinde sunuldu.

Bulgular: En fazla sayıda doktora tezinin (n=11, % 40,74), kitap/kitap bölümünün (n=18, % 34,62) ve yurt içi makalenin (n=83, % 32,55) 2010-2015 yılları arasında hazırlandığı belirlendi. En fazla yurt dışı makalenin (n=13, % 39,40) 2000-2009 yılları arasında yayımlandığı, en fazla ulusal bildirinin (n=102, % 45,33) 2000-2009 yılları arasında, uluslararası bildirinin ise (n=84, %56,75) 2010-2015 yılları arasında sunulduğu saptandı. Akademisyenlerin konu yönelimleri değerlendirildiğinde en fazla çalışmanın veteriner hekimliği tarihi konularında yapıldığı belirlendi. Buna göre; doktora tezleri (n=19, %70,38), kitap/kitap bölümleri (n=20, %38,46), yurt içi makaleler (n=183, %71,76), yurt dışı makaleler (n=14, %42,43), ulusal bildiriler (n=103, %45,78) ve uluslararası bildiriler (n=86, %58,11) olarak kaydedildi. En fazla yurt içi makalenin, Veteriner Hekimler Derneği Dergisi'nde (n=60, %23,53), en fazla yurt dışı makalenin, Journal of Veterinary Medical Education (n=5, %15,15) adlı dergide yayımlandığı saptandı.

Öneri: Bu çalışma ile veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanının çalışmalarının bibliyometrik profili ortaya çıkarılarak akademisyenlerin bilimsel araştırma eğilimleri belirlenmiştir. Çalışmanın, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetleri ile giderek zenginleşmekte olan alanın bilimsel düzeyinin belirlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bibliyometrik incelemelerin belirlenen tarih aralıkları çerçevesinde periyodik olarak yapılması ile alanın bilimsel performansının belirlenebileceği ve alan performansına yönelik yapılacak kalitatif ve kantitatif değerlendirmelere ışık tutacağı ileri sürülebilir.

Anahtar kelimeler: Akademisyen, bibliyometrik analiz, tarih, veteriner hekimliği

Abstract

Aim: The aim of the research is to evaluate the scientific studies conducted by the history of veterinary medicine and deontology in Turkey in terms of bibliometric properties.

Materials and Methods: In this study, which is planned to be carried out periodically, first of all, the 65-year time period from the establishment of the first department of the field to 2015 is discussed. Thereafter, it is planned to update the study at ten-year intervals. The material of this study was composed of the data included in the research named "Bibliography of scientific studies of the history of veterinary medicine and deontology academicians in Turkey (1950-2015)". In this context, in the bibliography; bibliometric analysis of these, book / book chapters, articles and presentations were made. Studies were evaluated in terms of year, subject and journal variables. The data were analyzed in tables.

Results: It was determined that the highest number of doctoral theses (n=11, 40.74%), book/book chapters (n=18, 34.62%) and national articles (n=83, 32.55%) were prepared between 2010-2015. The highest number of articles abroad (n=13, 39.40%) was published between 2000-2009, the highest number of national presentations (n=102, 45.33%) were presented between 2000-2009, and the highest number of international presentations (n=84, %56,75) was presented between 2010-2015. When the subject trends of the academicians were evaluated, it was determined that the most studies were done on history (Doctoral theses (n=19, 70.38%), book/book chapters (n=20, 38.46%), national articles (n=183, 71.76%), articles abroad (n=14, 42.43%), national presentations (n=103, 45.78%) and international presentations (n=86, 58.11%). The most national articles were published in the Journal of the Turkish Veterinary Medical Society (n=60, 23.53%), the most articles abroad were published in the Journal of Veterinary Medical Education (n=5, 15.15%).

Conclusion: With this study, the bibliometric profile of the studies in the field was revealed and the general tendencies of the academicians were tried to be determined. It is thought that the study will contribute to the determination of the scientific level of the history of veterinary medicine and deontology, which is getting richer with scientific research and publication activities. It can be argued that the scientific performance of the field can be determined by conducting bibliometric studies periodically within the framework of the determined date ranges and it will shed light on the qualitative and quantitative evaluations to be made for the field performance.

Keywords: Academician, bibliometrical analysis, history, veterinary medicine

Giriş

Türkiye’de veteriner hekimliği tarihine ilişkin konular Osmanlı döneminden bu yana ele alınmaya başlanmış, Cumhuriyet’in ilanından sonra da yayımlanan çeşitli süreli yayın ve kitaplarda meslek tarihine ışık tutan yazılara yer verilmiştir (Dinçer ve ark 2000). Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanının ilk birimi olan Veteriner Tarihi Kürsüsü’nün 1950 yılında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi (AÜVF)’nde kuruluşunun ardından alanın ilk akademisyeni olan Nihal Erk (1950) ve ardından Ferruh Dinçer’in (1963) çabalarıyla bilimsel araştırma faaliyetleri önemli bir aşama kaydetmiştir (Başagaç Gül 2012). Türkiye’de ilk veteriner hekimliği eğitim kurumunun kuruluşundan bu yana geçen süre içerisinde 29 veteriner fakültesi faaliyete geçirilmiştir (ÖSYM 2020). Günümüzde veteriner fakültelerinin akademik kadrolarında; yedi profesör (biri meslek yüksekokulu kadrosunda), altı doçent, sekiz doktor öğretim üyesi ve altı araştırma görevlisi olmak üzere toplam 27 öğretim elemanı bilimsel araştırma ve yayın etkinliklerini sürdürmektedir.

Bibliyometri kavramı, bilimsel iletişim ortamlarının matematiksel ve istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Pritchard 1969). Bilim alanlarında gerçekleştirilen araştırmaların belirli dönemleri ele alacak şekilde incelenmesi hem ele alınan bilim dalındaki gelişim düzeyinin hem de ağırlıklı olarak hangi konular üzerinde yoğunluk olduğunun belirlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır (Kozak 2000). Belirli bir alanda, literatürün gelişimini ortaya koymak, gelecek araştırmacılara yol haritası oluşturmak açısından pek çok alanda bibliyometri tekniğinden faydalanılmaktadır (Aydın 2017). Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanında yapılan bilimsel araştırmaları konu alan bazı çalışmalar (Dinçer 1992, Dinçer 1996, Dinçer ve Yerlikaya 1999, Dinçer ve ark 2000, Dinçer 2006, Yerlikaya 2013, Küçükaslan ve Yerlikaya 2016) ve alan çalışmalarının bazı konu başlıklarını içeren indeksler (Erk 1976, Sucu 1977, Dinçer ve Ünal 1982, Yaşar 2000, Aslım ve Yiğit 2011) bulunsa da bilimsel araştırmaların belirli periyotlarda bibliyometrik analizini içeren herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile bu eksikliğin giderilmesi, veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanında yer alan akademisyenlerin yaptığı çalışmaların bibliyometrik göstergeler açısından incelenmesi ve alanda bilimsel araştırma konu eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Periyodik olarak yapılması planlanan bu çalışmada öncelikle alanın ilk kürsüsünün kuruluş yılı olan 1950 yılından 2015 yılına kadar olan 65 yıllık zaman dilimi ele alındı. Çalışmanın materyalini bu makalenin yazarları tarafından hazırlanan “Türkiye’de veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin bilimsel çalışmaları bibliyografyası

(1950-2015)” adlı başvuru kaynağı oluşturdu (Küçükaslan ve Yiğit 2021). Bu kapsamda bibliyografyada künyeleri belirtilen; tezler, kitap/kitap bölümleri, makaleler ve bildirilerin doküman analizi yapıldı. Bu kapsamda hazırlanan 31 tez, 52 kitap/kitap bölümü, 288 makale ve 373 bildirinin sayısal verileri ayrıntılı olarak ele alındı. Verilerin yıl, konu ve dergi değişkenleri bakımından bibliyometrik analizi yapılarak belirlenen parametrelerin dağılımları tablolar halinde sunuldu.

Bulgular

Çalışmanın sayısal verileri analiz edildiğinde; tamamlanan doktora tezi sayısının 27, doçentlik tezi sayısının iki, profesörlük tezi sayısının iki, kitap/kitap bölümü sayısının 52, yurt içi makale sayısının 255, yurt dışı makale sayısının 33, ulusal bildiri sayısının 225, uluslararası bildiri sayısının 148, çalışmaların yayımlandığı yurt içi dergi sayısının 34 ve yurt dışı dergi sayısının 21 olduğu belirlendi.

Tablo 1’de veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı gösterildi. Buna göre; en fazla sayıda doktora tezinin (n=11, % 40,74) 2010-2015 yılları arasında tamamlandığı belirlendi. Doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde Ankara, Selçuk ve Fırat Üniversiteleri olmak üzere üç üniversiteden mezun verildiği, bir akademisyenin (n=1, %3,70) ise yurt dışında (Hannover) doktorasını tamamladığı belirlendi. En fazla sayıda doktora tezinin Ankara Üniversitesinde (n=18, %66,66) tamamlandığı, bunu sırasıyla Selçuk Üniversitesi (n=5, %18,51) ve Fırat Üniversitesinin (n=3, %11,11) takip ettiği saptandı.

Doktora tezlerinin konularına göre dağılımı yapıldığında (Tablo 2), en fazla sayıda doktora tezinin veteriner hekimliği tarihi (n=19, %70,38) konularında hazırlandığı, bunu sırasıyla folklor (n=4, %14,81), etik (n=3, %11,11) ve eğitim-öğretim (n=1, %3,7) konularının takip ettiği belirlendi.

Tablo 1. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Yıllar	Doktora Tezleri	
	Sayı (n)	%
1950-1959	1	3.70
1960-1969	1	3.70
1970-1979	-	0.00
1980-1989	2	7.40
1990-1999	6	22.23
2000-2009	6	22.23
2010-2015	11	40.74
Toplam	27	100

Tablo 2. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı doktora tezlerinin konulara göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Konular	Doktora Tezleri	
	Sayı (n)	%
Tarih	19	70.38
Folklor	4	14.81
Etik	3	11.11
Eğitim-öğretim	1	3.70
Toplam	27	100

Akademisyenlerin kitap/kitap bölümü yazarlığının yıllara göre dağılımı incelendiğinde, en fazla sayıda kitap/kitap bölümünün (Tablo 3, n=18, % 34,62) 2010-2015 yılları arasında yayımlandığı saptandı. Kitap/kitap bölümlerinin konularına göre dağılımı yapıldığında (Tablo 4), en fazla eserin veteriner hekimliği tarihi konularında (n=20, %38,46) yazıldığı, ikinci sırada ise etik (n=11, %21,15) konularının geldiği belirlendi.

Tablo 3. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin kitap/kitap bölümü yazarlığının yıllara göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Yıllar	Kitap/Kitap Bölümleri	
	Sayı (n)	%
1950-1959	2	3.85
1960-1969	4	7.69
1970-1979	7	13.46
1980-1989	3	5.77
1990-1999	1	1.92
2000-2009	17	32.69
2010-2015	18	34.62
Toplam	52	100

Tablo 4. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin kitap/kitap bölümü yazarlığının konulara göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Konular	Kitap/Kitap bölümleri	
	Sayı (n)	%
Tarih	20	38.46
Folklor	1	1.92
Etik	11	21.15
Mevzuat ve Etik	9	17.31
Mevzuat	2	3.85
Başvuru kitabı	9	17.31
Toplam	52	100

Tablo 5. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin makalelerinin yıllara göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Yıllar	Makaleler			
	Yurt İçi		Yurt Dışı	
	Sayı (n)	%	Sayı (n)	%
1950-1959	16	6.28	-	0.00
1960-1969	34	13.34	2	6.06
1970-1979	19	7.45	3	9.09
1980-1989	11	4.31	4	12.12
1990-1999	12	4.71	2	6.06
2000-2009	80	31.37	13	39.40
2010-2015	83	32.55	9	27.27
Toplam	255	100	33	100

Tablo 6. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin makalelerinin konulara göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Konular	Makaleler			
	Yurt İçi		Yurt dışı	
	Sayı (n)	%	Sayı (n)	%
Tarih	183	71.76	14	42.43
Folklor	14	5.49	2	6.06
Etik	41	16.08	13	39.39
Etik-Mevzuat	13	5.10	-	0.00
Eğitim-Öğretim	4	1.57	4	12.12
Toplam	255	100	33	100

Yurt içinde yayımlanmış olan makalelerinin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, en fazla yurt içi makalenin (Tablo 5, n=83, %32,55) 2010-2015 yılları arasında yayımlandığı saptandı. Yurt içi makalelerin konulara göre dağılımı yapıldığında (Tablo 6), en fazla veteriner hekimliği tarihi üzerine (n=183, %71,76) çalışma yapıldığı, bunu sırasıyla etik (n=41, %16,08), folklor (n=14, %5,49), etik-mevzuat (n=13, %5,10) ve eğitim-öğretim (n=4, %1,57) konularının izlediği belirlendi.

Yurt içi makale konularının yıllara göre dağılımı yapıldığında (Tablo 7), en fazla veteriner hekimliği tarihi konularının (n=51, %27,87) 2000-2009, folklor konularının (n=9, %64,28) 2010-2015, etik konularının (n=24, %58,54) 2010-2015, etik-mevzuat konularının (n=10, %76,92) 2000-2009, eğitim-öğretim konularının ise (n=2, %50,00) 2000-2009 ve (n=2, %50,00) 2010-2015 yılları arasında çalışıldığı saptandı.

Tablo 7. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin yurt içi makale konularının yıllara göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Yıllar	Tarih		Folklor		Etik		Etik-Mevzuat		Eğitim-Öğretim	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1950-1959	16	8.74	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00
1960-1969	32	17.49	2	14.29	-	0.00	-	0.00	-	0.00
1970-1979	19	10.39	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00
1980-1989	10	5.46	1	7.14	-	0.00	-	0.00	-	0.00
1990-1999	10	5.46	-	0.00	2	4.88	-	0.00	-	0.00
2000-2009	51	27.87	2	14.29	15	36.58	10	76.92	2	50.00
2010-2015	45	24.59	9	64.28	24	58.54	3	23.08	2	50.00
Toplam	183	100	14	100	41	100	13	100	4	100
%	71.76		5.49		16.08		5.10		1.57	

Tablo 8. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin yurt dışı makale konularının yıllara göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Yıllar	Tarih		Folklor		Etik		Etik-Mevzuat		Eğitim-Öğretim	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1950-1959	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00
1960-1969	2	14.29	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00
1970-1979	3	21.43	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00
1980-1989	3	21.43	1	50.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00
1990-1999	1	7.14	-	0.00	-	0.00	-	0.00	1	25.00
2000-2009	5	35.71	-	0.00	6	46.15	-	0.00	2	50.00
2010-2015	-	0.00	1	50.00	7	53.85	-	0.00	1	25.00
Toplam	14	100	2	100	13	100	-	0.00	4	100
%	42.43		6.06		39.39		0		12.12	

Yurt dışında basılan dergilerde yayımlanmış olan makalelerinin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, en fazla sayıda makalenin (Tablo 5, n=13, %39,40) 2000-2009 yılları arasında yayımlandığı görüldü. Yurt dışı makalelerin konulara göre dağılımı yapıldığında (Tablo 6), en fazla veteriner hekimliği tarihi üzerine (n=14, %42,43) çalışma yapıldığı, bunu sırasıyla etik (n=13, %39,39), eğitim-öğretim (n=4, %12,12) ve folklor (n=2, %6,06) konularının izlediği belirlendi.

Yurt dışı makale konularının yıllara göre dağılımı incelendiğinde (Tablo 8), veteriner hekimliği tarihi konusunda 14 (2000-2009, n=5, %35,71), etik konusunda 13 (2000-2009,

n=6, %46,15; 2010-2015, n=7, %53,85), eğitim-öğretim konusunda dört ve folklor konusunda iki makale yayımlandığı saptandı.

Ulusal bildirilerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, en fazla sayıda ulusal bildirinin (Tablo 9, n=102, %45,33) 2000-2009 yılları arasında ve konu bazında (Tablo 10) en fazla bildirinin veteriner hekimliği tarihi (n=103, %45,78) konusunda sunulduğu, bunu sırasıyla etik (n=70, %31,11), folklor (n=33, %14,66), etik-mevzuat (n=15, %6,67) ve eğitim-öğretim (n=4, %1,78) konularının izlediği saptandı.

Tablo 9. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin bildirilerinin yıllara göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Yıllar	Bildiriler			
	Ulusal		Uluslararası	
	Sayı (n)	%	Sayı (n)	%
1950-1959	-	0.00	-	0.00
1960-1969	-	0.00	1	0.68
1970-1979	-	0.00	1	0.68
1980-1989	1	0.45	4	2.70
1990-1999	34	15.11	5	3.38
2000-2009	102	45.33	53	35.81
2010-2015	88	39.11	84	56.75
Toplam	225	100	148	100

Tablo 9'da verilen uluslararası bildirilerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, en fazla bildirinin 2010-2015 yılları arasında (n=84, %56,75), konu bazında (Tablo 10) en fazla bildirinin ise veteriner hekimliği tarihi (n=86, %58,11) konusunda sunulduğu belirlendi.

Makalelerin dergilere göre dağılımı incelendiğinde, en fazla yurt içi makalenin, Veteriner Hekimler Derneği Dergisinde (Tablo 11, n=60, %23,53), en fazla yurt dışı makalenin, Journal of Veterinary Medical Education'da (Tablo 12, n=5, %15,15) yayımlandığı saptandı.

Tablo 10. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin bildirilerinin konulara göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Konular	Bildiriler			
	Ulusal		Uluslararası	
	Sayı (n)	%	Sayı (n)	%
Tarih	103	45.78	86	58.11
Folklor	33	14.66	14	9.46
Etik	70	31.11	34	22.97
Etik ve Mevzuat	15	6.67	9	6.08
Eğitim-Öğretim	4	1.78	5	3.38
Toplam	225	100	148	100

Tablo 11. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin makalelerinin yurt içi dergilere göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Dergi adı	Sayı (n)	%
Veteriner Hekimler Derneği Dergisi	60	23.53
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi	55	21.57
Türk Veteriner Hekimleri Birliği Dergisi	30	11.77
Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi	28	10.98
Veteriner Bilimleri Dergisi	21	8.24
İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi	9	3.53
Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi	5	1.96
Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi	5	1.96
Yeni Türkiye Dergisi	4	1.57
Eurasian Journal of Veterinary Sciences	4	1.57
Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi	4	1.57
Türkiye Klinikleri	3	1.18
Türk Veteriner Hekimliği Dergisi	2	0.78
Dört Öğe	2	0.78
Ulusal Gıda Referans Laboratuvarı Dergisi	2	0.78
Fırat Üniversitesi Elazığ Veteriner Fakültesi Dergisi	2	0.78
Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi	2	0.78
Ankara Üniversitesi Elazığ Veteriner Fakültesi Dergisi	1	0.39
Animal Health, Production and Hygiene	1	0.39
Atatürk Üniversitesi Veteriner Bilimleri Dergisi	1	0.39
Osmanlı Tarihi Araştırmaları	1	0.39
Türk Dili	1	0.39
Türk Askerî Veteriner Hekimleri Dergisi	1	0.39
Gıda Bilimi ve Teknolojisi Dergisi	1	0.39
Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi	1	0.39
Pendik Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü Dergisi	1	0.39
Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi	1	0.39
Osmanlı Bilimi Araştırmaları Dergisi	1	0.39
Lalahan Hayvancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi	1	0.39
Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi	1	0.39
Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi	1	0.39
Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi	1	0.39
Journal of Clinical and Analytical Medicine	1	0.39
Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi	1	0.39

Tablo 12. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin makalelerinin yurt dışı dergilere göre dağılımı (1950-Aralık 2015)

Dergi adı	Sayı (n)	%
Journal of Veterinary Medical Education	5	15.15
Deutsche Tierärztliche Wochenschrift	3	9.09
Historia Medicinae Veterinaria	2	6.06
Michigan State University Veterinarian	2	6.06
Vet. Med.-Czech Veterinární Medicína	2	6.06
The Indian Veterinary Journal	2	6.06
Revue de Médecine Vétérinaire	2	6.06
Animal Welfare	2	6.06
Journal of Veterinary History	1	3.03
The California Veterinarian	1	3.03
TIHO-Anzeiger	1	3.03
Kleintierpraxis	1	3.03
Vet Journal für den Veterinär	1	3.03
Tierärztliche Hochschule Diss	1	3.03
Alternatives to Laboratory Animals	1	3.03
British Food Journal	1	3.03
Society & Animals	1	3.03
Journal of Animal and Veterinary Advances	1	3.03
Veterinary Record	1	3.03
Animals	1	3.03
Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks	1	3.03

Tartışma

Çalışmada bu alanda doktora tezlerinin hazırlandığı üniversiteler incelendiğinde en fazla doktora tezinin Ankara Üniversitesinde tamamlandığı görülmektedir. Doktora programlarından en fazla sayıda mezunun bu üniversiteden verilmiş olması ülkenin ilk ve en köklü veteriner fakültesi olması ile açıklanabilir. Mezun sayılarını sırasıyla Selçuk ve Fırat Üniversitelerinin takip ettiği görülmektedir. Bu durumun, söz konusu birimlerin kuruluş tarihlerinin yanı sıra, doktora programı açma koşullarını sağlamalarının ve kurumsallaşmalarının doğal bir sonucu olduğu düşünülebilir. Doktora tez sayılarının yıllara göre dağılımları incelendiğinde (Tablo 1) en fazla sayıda doktora tezinin 2010-2015 yılları arasında tamamlanmış olduğu, 27 doktora tezinden 11'inin bu yıllar arasında hazırlandığı görülmektedir. Bu hızlı artışın akademisyen sayısındaki artışa paralel olarak geliştiği düşünülebilir.

Doktora tez konularına ilişkin elde edilen veriler incelendiğinde (Tablo 2); tez konularının en fazla veteriner hekimliği tarihi alanından seçildiği, bunu sırasıyla folklor ve etik alanlarının takip ettiği, en az çalışılan konunun ise eğitim-öğretim olduğu saptanmıştır. Buna göre, tez konularındaki eğilimin daha çok veteriner hekimliği tarihi konularına yönelik olduğu görülmektedir. Doktora tezinde konu seçimi hususunda, birincisi öğrencinin kendi ilgi alanına yönelik olarak çalışmak istediği konuyu seçmesi, ikincisi ise tez konusunun danışman öğretim üyesi tarafından belirlenmesi olmak üzere iki tahmin ileri sürülebilir. Aydın (2016), Akademik Etik adlı kitabında etik yükümlülüklerle değinirken tez önerisinin geliştirilmesi aşamasında öğrencilerin kendi ilgi alanlarının tez danışmanları tarafından dikkate alınmamasının akademik etik açısından sorunlu bir durum olduğunu belirtmekte, tez konusu seçiminin öğrencinin birincil sorumluluğu olduğunu

ifade etmektedir. Çalışmada doktora tez konularındaki eğilimlerin danışman ya da doktora öğrencileri ayrımı yapılmadığından, bunun alanın genel eğilimi olarak ifade edilmesi yanlış olmayacaktır.

Çalışmada en fazla 2010-2015 yılları arasında kitap/kitap bölümü (Tablo 3), yurt içi makale (Tablo 5) ve uluslararası bildirinin (Tablo 9) yayımlandığı belirlenmiştir. Çalışmaların 2010 yılından sonraki bu artışının alanın öğretim elemanlarının akademik kadrolardaki sayısal artışı ile paralellik gösterdiği ve bilimsel üretkenlik açısından gelişme içerisinde olduğu söylenebilir.

Yükseköğretim Kanunu'nun 1981'de yürürlüğe girmesi ile Kanun'un 23-26'ncı maddelerinde, üniversitelerde görev yapan akademik personelin atanma ve yükseltmelerine ilişkin hükümler belirtilmiştir (Resmi Gazete 1981). Bu Kanun'un 26/a-2 maddesinde "uluslararası düzeyde orijinal yayınlar yapmış olmak" ifadesi ile yayınlarda özgünlük ve uluslararası özellik şartı aranmaya başlanmıştır. Dinçer (2006), erken YÖK dönemi olan 1981-1986 yılları arasında veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji kürsülerinin kapatılmasının akademik yükseltmelere esas teşkil eden bilimsel araştırma olanağını ortadan kaldırdığını, orta YÖK döneminde (1986-1995) alanın önce bilim dalı (1988) daha sonra anabilim dalı (1993) olarak yeniden yapılandırıldığını, YÖK tarafından oluşturulan doçentlik bilim dalları listesine ise ancak 1995 yılından sonra geçilebildiğini bildirmektedir. Çalışma ile ortaya konulan yurt dışı yayınlardaki 2000 yılı sonrası artışta (Tablo 5, 12) bu koşulların yanı sıra alanın akademisyen sayısındaki artışın da etkili olduğu söylenebilir. Bununla beraber, yurt dışı çalışmalar en fazla 2000-2009 yılları arasında yayımlanmışken, 2010 yılından sonra bu sayıda düşüş (Tablo 5) görülmektedir. Bu durum her ne kadar uluslararası nitelikli çalışmalarda bir düşüş izlenimi verse de 2007 yılından itibaren araştırmacıların yurt içi kökenli ama uluslararası indeks (Science Citation Index-Expanded) kapsamına giren ve yukarıda belirtilen YÖK kriterlerini karşılayan Ankara ve Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergilerine (AUVFD 2021, KUVFD 2021) yönelmesinden kaynaklandığı ve 2007-2015 yılları arasında bu dergilerde yayımlanan 35 makalenin de uluslararası nitelikte olduğu değerlendirilebilir.

Akademik araştırmalar içerisinde çalışılan konular incelendiğinde (Tablo 2, 4, 6-8, 10) konuların tarih, folklor, etik, mevzuat-etik ve eğitim-öğretim konu başlıkları altında beş ana kategoride yer aldığı, en fazla çalışmanın veteriner hekimliği tarihi konularında gerçekleştirildiği görülmektedir. Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanının önde gelen isimlerinden olan Prof. Dr. Nihal Erk "Her mesleğin tarihinin etüt (araştırma) ve öğretilmesinde ilmî ve millî istifade vardır" sözleri ile meslek tarihi çalışmalarının önemini vurgulamıştır (Erk 1958). Bu alanda hazırlanan tüm çalışma türlerinde söz konusu tarih konularının öne çıkması da alanda ağırlıklı ve ayrıcalıklı olarak meslek tarihi konuları

na gösterilen ilginin bir yansıması şeklinde değerlendirilebilir. Araştırma konularının tarih, mevzuat ve etik olarak iç içe geçmiş şekilde bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Bu veri, alanın neredeyse tüm profesörlerinin doktora babası olan Prof. Dr. Ferruh Dinçer'in "Ben ve bayrağı benden alan genç arkadaşlarım deontoloji, meslek mevzuatı, mesleki etik konularının birbirini tamamlayıp "veteriner hekimliği tarihi" potasında yoğrularak meslek felsefemizi temellendiren veteriner hekimliği eğitiminin olmazsa olmazları arasında yer aldığı kabul ediyoruz" şeklindeki ifadeleri ile örtüşmektedir (Dinçer 2006). Araştırma sonuçlarının Erk (1958) ve Dinçer (2006)'in ifadelerini desteklediği ve eğitimde olduğu gibi araştırmalarda da çalışma konularının birbirlerini tamamlayıcı ve zenginleştirici nitelikte oldukları, konuların aralarındaki karşılıklı etkileşiminden verimli ürünler elde edildiği ileri sürülebilir.

Veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanındaki bilim insanlarının çeşitli sempozyum ve kongrelere katılıp 225'i ulusal, 148'i uluslararası olmak üzere toplam 373 bildiri (Tablo 9) sunarak alana katkı sağladıkları görülmektedir. Çalışmanın bulgularında en fazla sayıda ulusal bildirinin 2000-2009 yılları arasında sunulduğu görülmektedir. 2000 yılından sonra, ulusal bildirimlerdeki bu artışta alanın düzenli olarak kendi ulusal sempozyumlarının düzenlenmesinin etkili olduğu söylenebilir. İlki 2006 yılında Elazığ'da gerçekleştirilen bu sempozyumlarda alanın akademisyenleri, takdim ettikleri bildirimlerle Türkiye'de veteriner hekimliği tarihi, etik ve biyoetik gibi çeşitli konuları ele almışlardır (Tablo 10). Uluslararası düzeyde yurt içi ve dışında düzenlenen toplantılara da katılarak Türk Veteriner Hekimliğine ilişkin farklı konularda gerçekleştirilen çalışmaları sunmuşlar (Küçükaslan ve Yiğit 2021) ve alana katkı sağlamışlardır.

Çalışmada en fazla yurt içi makalenin (Tablo 11), Veteriner Hekimler Derneği Dergisinde yayımlanmış olması, derginin veteriner hekimliği alanında 1930 yılından itibaren hem mesleki, hem de bilimsel yazılara yer veren en uzun soluklu yurt içi dergi (Dinçer 1964, Ünsal 2018) niteliğinde olması ile ilişkilendirilebilir.

Öneriler

Sonuç olarak, Türkiye'de veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanında akademisyen sayısı her ne kadar az olsa da, bilimsel çalışmaların azımsanmayacak nicelikte olduğu ve akademisyen sayısının artışına paralel olarak bilimsel çalışmaların da gün geçtikçe artacağı öngörülebilir. Bu çalışma ile veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanının, kürsünün ilk kurulduğu 1950 yılından itibaren geçen 65 yıllık uzun bir süre içerisinde alanın akademisyenlerince gerçekleştirilen bilimsel çalışmalara ilişkin olarak genel bir tablo çizilmeye çalışılmıştır. Yapılan analizlerle çalışmaların yıllara ve konulara göre dağılımları ortaya konmuş, çalışma konusu seçiminde hangi alanlara daha fazla eğilim gösterildiği belir-

lenmiştir. Çalışmanın, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetleri ile giderek zenginleşmekte olan veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanının bilimsel düzeyinin belirlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu tarz bibliyometrik incelemelerin belirlenen tarih aralıkları çerçevesinde periyodik olarak yapılmaları planlanmakla beraber bu araştırmanın ilerleyen yıllarda da düzenli olarak devam ettirilmesinin, alanın bilimsel performansına yönelik yapılacak nitel ve nicel değerlendirmelere ışık tutacağı ileri sürülebilir.

Teşekkür

Bu çalışmada yer alan verilerin bir kısmı 25-27 Mayıs 2016 tarihinde Bursa'da gerçekleştirilen V. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumu'nda sunuldu (Bildiri Özetleri Kitabı, s. 84).

Çıkar Çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Kaynaklar

- Aslım G, Yiğit A, 2011. Türk Veteriner Hekimleri Birliği Dergisi 10 Yıllık (2001-2010) İndeksi. TVHB Dergisi Ayrı Basım, Ankara.
- AUVFD, 2021. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi. Erişim Adresi: <http://vetjournal.ankara.edu.tr/pub/aim-and-scope>, Erişim Tarihi: 07.06.2021.
- Aydın B, 2017. Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde (Yöktez) yiyecek içecek işletmeciliği alanında kayıtlı bulunan tezlerin bibliyometrik analizi. Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi, 2(1), 23-38.
- Aydın İ, 2016. Akademik Etik. Pegem Akademi, 1. Baskı, Ankara.
- Başagaç Gül RT, 2012. The place role and importance of the departments of veterinary history and deontology in Turkish Veterinary Education, In: Some Essays on Veterinary History (Proceedings), Ed; RT Başagaç Gül, Ankara University Press, Ankara, pp; 89-101.
- Dinçer F, 1964. Türkiye'de kurulan veteriner dernekleriyle bugüne kadar olan gelişmeleri. Türk Vet Hekim Der Derg, 34, 487-502.
- Dinçer F, Ünal N, 1982. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi 1954-1978 Cilt I-XXV İndeksi. Ankara Üniver-

sitesi Veteriner Fakültesi Yay. 381/279, Ankara.

- Dinçer F, 1992. Türkiye'de veteriner hekimlik tarihi araştırmalarının durumu, tıp ve bilim tarihi açısından önemi. I. Türk Tıp Tarihi Kongresi, İstanbul, Türk Tarih Kurumu Yayınları, VII. Dizi, Sayı:131, Ankara, s. 315-322.
- Dinçer F, 1996. Türkiye'de veteriner hekimliği biyografi çalışmalarının tarihsel açıdan değerlendirilmesi. IV. Türk Tıp Tarihi Kongresi, İstanbul, s. 30.
- Dinçer F, Yerlikaya H, 1999. Dünyada veteriner hekimliği tarihi çalışmaları ve tıp tarihi açısından önemi. III. Türk Tıp Tarihi Kongresi, İstanbul, Türk Tarih Kurumu Yayınları, VII. Dizi, Sayı; 131b, s. 119-131.
- Dinçer F, Özgür A, Mentеш A, 2000. Cumhuriyetin 75 yılında veteriner hekimliği tarihi çalışmaları. Türkiye'de Bilim Teknoloji ve Tıp Tarihi Çalışmaları (1973-1998), İÜ Rektörlük Yayınları No: 4231, Ankara, s. 305-323.
- Dinçer F, 2006. Veteriner hekimliğinde tarih araştırmaları. I. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumu, Elazığ, s. 51-65.
- Erk N, 1958. Veteriner tarihinin önemi. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi, 28(143-144), 1-6.
- Erk N, 1976. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi 1964-1974 (Onbir Yıllık) İndeksi. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yay. 317, Çalışmalar: 217, Ankara.
- Kozak N, 2000. Türkiye'de akademik turizm literatürünün gelişim süreci üzerine bir inceleme. DAÜ: Turizm Araştırmaları Dergisi, 1(1), 15-55.
- KUVFD, 2021. Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi. Erişim Adresi: <http://www.vetdergikafkas.org/static.php?id=141>, Erişim Tarihi: 07.06.2021.
- Küçükaslan Ö, Yerlikaya N, 2016. Türkiye'de veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin biyografi çalışmaları bibliyografyası, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(45), 282-287.
- Küçükaslan Ö, Yiğit A, 2021. Türkiye'de veteriner hekimliği tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin bilimsel çalışmaları bibliyografyası (1950-2015). Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 14(77), 377-414.
- ÖSYM, 2020. Yükseköğretim kurumları sınavı (YKS) yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu Erişim: <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/YKS/tkilavuz13082020.pdf>, Erişim Tarihi: 02.04.2021.
- Pritchard A, 1969. Statistical bibliography or bibliometrics? Journal of Documentation, 25,348-349. Erişim: https://www.researchgate.net/publication/236031787_Statistical_Bibliography_or_Bibliometrics/link/0c960515e7c3e50f9c000000/download Erişim tarihi: 31.03.2021.
- Sucu İ, 1977. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisinin (1945-1974 Yılları) 30 Yıllık İndeksi. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yayınları:337, Ankara.
- Ünsal A, 2018. Yayın hayatının 86. yılında Veteriner Hekimler Derneği Dergisi'nin içerik analizi üzerine bir araştırma. Vet Hekim Der Derg, 89(1), 56-66.
- Yaşar A, 2000. Veteriner Bilimleri Dergisi İndeksi Cilt I-XV, S.Ü. Veteriner Fakültesi Yayın No:00-4/5, Konya.

Yerlikaya H, 2013. Türkiye’de veteriner hekimliğı folkloru bibliyografyası. VIII. Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri, Gaziantep, s. 72-73.

Resmi Gazete, 1981. Yükseköğretim Kanunu. Kanun No: 2547, Tarih: 06.11.1981, Sayı:17506.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Özgöl Küçükaslan, Ali Yiğit

Tasarım: Özgöl Küçükaslan

Denetleme/Danışmanlık: Ali Yiğit

Veri Toplama ve/veya İşleme: Özgöl Küçükaslan, Ali Yiğit

Analiz ve/veya Yorum: Özgöl Küçükaslan, Ali Yiğit

Kaynak Taraması: Özgöl Küçükaslan, Ali Yiğit

Makalenin Yazımı: Özgöl Küçükaslan, Ali Yiğit

Eleştirel İnceleme: Ali Yiğit

Etik Onay

Bu makaledeki sunulan verilerin, bilgilerin ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğı, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçlarının bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğuna dair yazarlardan etik beyan alınmıştır.

CITE THIS ARTICLE: Küçükaslan Ö, Yiğit A, 2021. Veteriner hekimliğı tarihi ve deontoloji alanı akademisyenlerinin bilimsel çalışmalarının bibliyometrik analizi (1950-2015). *Eurasian J Vet Sci*, 37, 4, 286-295